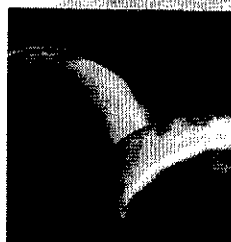
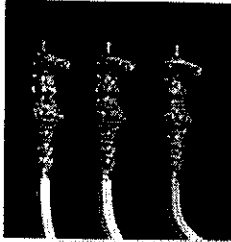

INSTITUTE
FOR
JEWISH
CONTINUITY

OPPORTUNITIES FOR LIFE-LONG LEARNING

7504 SEVEN MILE LANE • BALTIMORE, MD 21208
410-415-3755 • INFO@GOIJC.ORG • WWW.GOIJC.ORG

***Contemporary Halacha:
Applications and Implications of Jewish Law***

Birchos HaTorah: Orach Chaim Siman 47 Part II

Rabbi Shmuel Silber

November 28th, 2012

THIS COURSE IS DEDICATED IN MEMORY OF:

אסתר חנה ז"ל בת צבי ופרומה עלקא פייגא בת מאיר ופשא לאה ז"ל נח בן אברהם ופייגא ז"ל
MAY THEIR SOULS BE BOUND IN THE EVERLASTING BOND OF LIFE תהא נשמתם צרוורת בצרוור החיים

הערב נא ה' אלהינו את דברי תורתך וכו'. גם זה שם וכו' נעמס וגומר (שם ד) לך מקנו לנך לעסוק בדברי תורה וכן עיקר: יוסף אמר הערב נא ה' אלהינו וכו' ברוך אתה ה' המלמד תורה ד ועוד יש ברכה אחרת וכו' ויכוין בברכתו על מעמד הר לעמו ישראל רב המנוח אמר אשר נחננו מכל העמים וכו' ברוך סיני וכו'. וראה לקצת ליה ללא מנינו שמי ברכות מענין אחד אתה ה' נותן התורה [א] ח"י פסא הילך נימרינהו וכו' על מנוה אחת כגון הכא שמצרכין לעסוק בתורה וכו' ברוך אתה ה' ומ"ש שיש חותמין בברכת *

הערב נא ברוך אתה ה' נותן התורה. כן כתב הרמ"ם שם: ומ"ש ואין להתוב ברוך אתה ה' למדני חקך שאינו לשון ברכה והודאה ישעבר וכו'. כן כתבו שם רש"י (ד"ה ברוך) והמסופות (ד"ה ה"ג):

ו ומ"ש ויש לומר והערב נא בו"י כי ברכה אחת היא עם לעסוק בדברי תורה שאילו היתה ברכה בפני עצמה היתה פותחת בברוך. כן כתבו המסופות בפרק שלשה שאלו (ברכות מו. ד"ה גל) ונפרק ערבי פסוקים (קד: ד"ה טו) ונפרק קמח דכמוסות (פ. ד"ה סהל) כסר ר"ח וכן כתב הרמ"ם בפרק קמח דברכות (סי יג) זה לשון ולפי מה שרגיל ר"ח שאלו נשכח מעמד הר סיני וכמו שכתב בפרשת ואמתן (דברים ד ע - יט)

לברכת הערב נא שמה פותחת בברוך שאותה שלפניה קורה לך היה לומר ר"ח שאין זה כי אם סיום ברכה ראשונה והיה לומר והערב נא עכ"ל וכן כתבו ה"ר יונה (שם ה: ד"ה והל) והמרדכי (סי לא): **אבל** הרמב"ם בפ"ו מהלכות תפלה (ה"י) כתב שלשה ברכות בן ולכן כתב ג' הערב נא בלא וי"ו וכתב הרשב"א (ברכות יא: ד"ה ורבי יוחנן) שכן דעת בעל המאור (שם ד"ה מאי מברך) וגם המסופות כתבו בפרק ערבי פסוקים (שם) על דברי ר"ח ומיהו ירושלמי (ברכות פ"א סוף ה"ה) פריך והרי הגדלה ומשני רבי הוה פירוש מקשה היכי אמרת דברכה הסמוכה למצריה אינה פותחת בברוך והרי הגדלה שיש בה כמה ברכות ואפילו הכי פותח בה בברוך ומתחיל שאני ברכות הגדלה שרבי היה מפוקח כלומר שלא היה אומן על הכוס אלא כל אחת לכה שמע מינה דאי לאו דרבי מפוקח לא היה פותח בה בברוך משום דברכה סמוכה למצריה מקריא ואע"ג דהיא עם מעט קורה וכן נראה מדברי רש"י בפרק קמח דכמוסות (ה. ד"ה שם משתה) גבי ברכת תמלים דמטבע קר נמי ברכה הסמוכה למצריה אינה פותחת בברוך וכתב ה"ר דוד אביריהם (עמ' מד) שכן עיקר כיון שהלשון משתנה ומדבר להצא וכן נוהגים לומר בלא וי"ו עכ"ל ומכל מקום דעת רש"י (ברכות שם ד"ה ור' יוחנן) בברכות והערב נא עכ"ל ר"ח שאינה ברכה בפני עצמה שכתב ורבי יוחנן מסיים בה הכי דנעי פתיסה בברוך ומסימה בברוך: **ולענין** מעשה נראה לומר ענינה אע"פ שאמרו עם וי"ו אין נכך כלום (א): **כתב** ה"ר יונה (שם ד"ה והל) ברכה אשר נחננו מכל העמים וכו' פותחת בברוך מפני שיהא לומר על המרה בפני ענינה כשמצרכין על התורה: **כתוב** בשו"ת הרשב"א (סי"א) שם שאלת כשאו מצרכים על המורה בכל נכך למה אין אנו מצרכים לאחריה. משונה. קריאת המורה מנוה ואין מצרכין על המנוה למצריהם וכמו שאמרו בפרק בא סימן (נה נא): והל משני מקריאת המורה נתיב הכנסת שמצרכין לאחריה להם וכו' ועל התקנות מצרכין לפניהם ולאחריהם וכדמצרכים נהלל ומגלה עכ"ל ולי נראה דאפילו אם היו מצרכים לאחר המנוה לא קשיא דכיון דמנוה הגיית המורה היא כל היום וכל הלילה ואין עשה שאינו מייב לעסוק בתורה לא שייך לנכך לאחריה [ד]:

דרכי משה
מז (א) והמנהג הוא כדברי הרמב"ם:

פרישה
(י) ולומדי תורתך לשמה ברוך אתה ה' המלמד כו'. כן הוא גילתה ר"י (דף ט' ע"א) (ה): (מ) ויש לומר והערב כו'. וכן עסק בו"י: (ט) שאילו היתה ברכה בפני עצמה כו'. כן כתבו המסופות כסר ר"ח פירק שלשה שאלו ונפרק קמח דכמוסות ונפרק פסוקים דכל היכל דברכות קורות אפילו ברכה הסמוכה למצריה פותחת בברוך כמו ברכה של הגדלה וברכות של חופה. (ומהא עממא יהי לון אינה פותחת

בברכה אחרת על התורה ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר בחר בנו לדורש הגהות
מז [א] כן הוא גילתה ר"י (דף ט' ע"א) שאלו נשכח מעמד הר סיני וכמו שכתב בפרשת ואמתן (דברים ד ע - יט)

הגהות והערות
ב) בדפוסים קדמונים "הערב" וכו' שטור לקמן שכן צריך לומר: ב"ן בדפוסים מנוחה וליסבון "ולומדי תורתך לשמה" וכנסו צריך"י אבל בגמ' ורא"ש ורפ"י כ"י ליתא: ג) ברמב"ם לפנינו הניסא "הערב" וכו' כמו שכתב ב"י (מאמר מרדכי אות ה): [ד] בתשובות הרשב"א שלפנינו כתוב "ואפילו לבני מערבא רמב"ם לבתר דפסקי תפליהו אקב"ו לשמור חקיו היינו תפלין וכל הודמה להם שיש להן גמר לעשייתן כגון תפלין שאין מצותן בלילה וכו' אבל קריאת התורה שאין גמר למצוה לכו"ע אין מצרכין לאחריה. ואל תקשה עלי"י וכו'. וכנראה נשמט קטע זה בהצטק שהיה לפני הבי"י:

ב) בדפוסים קדמונים "הערב" וכו' שטור לקמן שכן צריך לומר: ב"ן בדפוסים מנוחה וליסבון "ולומדי תורתך לשמה" וכנסו צריך"י אבל בגמ' ורא"ש ורפ"י כ"י ליתא: ג) ברמב"ם לפנינו הניסא "הערב" וכו' כמו שכתב ב"י (מאמר מרדכי אות ה): [ד] בתשובות הרשב"א שלפנינו כתוב "ואפילו לבני מערבא רמב"ם לבתר דפסקי תפליהו אקב"ו לשמור חקיו היינו תפלין וכל הודמה להם שיש להן גמר לעשייתן כגון תפלין שאין מצותן בלילה וכו' אבל קריאת התורה שאין גמר למצוה לכו"ע אין מצרכין לאחריה. ואל תקשה עלי"י וכו'. וכנראה נשמט קטע זה בהצטק שהיה לפני הבי"י:

ב) בדפוסים קדמונים "הערב" וכו' שטור לקמן שכן צריך לומר: ב"ן בדפוסים מנוחה וליסבון "ולומדי תורתך לשמה" וכנסו צריך"י אבל בגמ' ורא"ש ורפ"י כ"י ליתא: ג) ברמב"ם לפנינו הניסא "הערב" וכו' כמו שכתב ב"י (מאמר מרדכי אות ה): [ד] בתשובות הרשב"א שלפנינו כתוב "ואפילו לבני מערבא רמב"ם לבתר דפסקי תפליהו אקב"ו לשמור חקיו היינו תפלין וכל הודמה להם שיש להן גמר לעשייתן כגון תפלין שאין מצותן בלילה וכו' אבל קריאת התורה שאין גמר למצוה לכו"ע אין מצרכין לאחריה. ואל תקשה עלי"י וכו'. וכנראה נשמט קטע זה בהצטק שהיה לפני הבי"י:

ב) בדפוסים קדמונים "הערב" וכו' שטור לקמן שכן צריך לומר: ב"ן בדפוסים מנוחה וליסבון "ולומדי תורתך לשמה" וכנסו צריך"י אבל בגמ' ורא"ש ורפ"י כ"י ליתא: ג) ברמב"ם לפנינו הניסא "הערב" וכו' כמו שכתב ב"י (מאמר מרדכי אות ה): [ד] בתשובות הרשב"א שלפנינו כתוב "ואפילו לבני מערבא רמב"ם לבתר דפסקי תפליהו אקב"ו לשמור חקיו היינו תפלין וכל הודמה להם שיש להן גמר לעשייתן כגון תפלין שאין מצותן בלילה וכו' אבל קריאת התורה שאין גמר למצוה לכו"ע אין מצרכין לאחריה. ואל תקשה עלי"י וכו'. וכנראה נשמט קטע זה בהצטק שהיה לפני הבי"י:

ב) בדפוסים קדמונים "הערב" וכו' שטור לקמן שכן צריך לומר: ב"ן בדפוסים מנוחה וליסבון "ולומדי תורתך לשמה" וכנסו צריך"י אבל בגמ' ורא"ש ורפ"י כ"י ליתא: ג) ברמב"ם לפנינו הניסא "הערב" וכו' כמו שכתב ב"י (מאמר מרדכי אות ה): [ד] בתשובות הרשב"א שלפנינו כתוב "ואפילו לבני מערבא רמב"ם לבתר דפסקי תפליהו אקב"ו לשמור חקיו היינו תפלין וכל הודמה להם שיש להן גמר לעשייתן כגון תפלין שאין מצותן בלילה וכו' אבל קריאת התורה שאין גמר למצוה לכו"ע אין מצרכין לאחריה. ואל תקשה עלי"י וכו'. וכנראה נשמט קטע זה בהצטק שהיה לפני הבי"י:

ב) בדפוסים קדמונים "הערב" וכו' שטור לקמן שכן צריך לומר: ב"ן בדפוסים מנוחה וליסבון "ולומדי תורתך לשמה" וכנסו צריך"י אבל בגמ' ורא"ש ורפ"י כ"י ליתא: ג) ברמב"ם לפנינו הניסא "הערב" וכו' כמו שכתב ב"י (מאמר מרדכי אות ה): [ד] בתשובות הרשב"א שלפנינו כתוב "ואפילו לבני מערבא רמב"ם לבתר דפסקי תפליהו אקב"ו לשמור חקיו היינו תפלין וכל הודמה להם שיש להן גמר לעשייתן כגון תפלין שאין מצותן בלילה וכו' אבל קריאת התורה שאין גמר למצוה לכו"ע אין מצרכין לאחריה. ואל תקשה עלי"י וכו'. וכנראה נשמט קטע זה בהצטק שהיה לפני הבי"י:

ב) בדפוסים קדמונים "הערב" וכו' שטור לקמן שכן צריך לומר: ב"ן בדפוסים מנוחה וליסבון "ולומדי תורתך לשמה" וכנסו צריך"י אבל בגמ' ורא"ש ורפ"י כ"י ליתא: ג) ברמב"ם לפנינו הניסא "הערב" וכו' כמו שכתב ב"י (מאמר מרדכי אות ה): [ד] בתשובות הרשב"א שלפנינו כתוב "ואפילו לבני מערבא רמב"ם לבתר דפסקי תפליהו אקב"ו לשמור חקיו היינו תפלין וכל הודמה להם שיש להן גמר לעשייתן כגון תפלין שאין מצותן בלילה וכו' אבל קריאת התורה שאין גמר למצוה לכו"ע אין מצרכין לאחריה. ואל תקשה עלי"י וכו'. וכנראה נשמט קטע זה בהצטק שהיה לפני הבי"י:

ב) בדפוסים קדמונים "הערב" וכו' שטור לקמן שכן צריך לומר: ב"ן בדפוסים מנוחה וליסבון "ולומדי תורתך לשמה" וכנסו צריך"י אבל בגמ' ורא"ש ורפ"י כ"י ליתא: ג) ברמב"ם לפנינו הניסא "הערב" וכו' כמו שכתב ב"י (מאמר מרדכי אות ה): [ד] בתשובות הרשב"א שלפנינו כתוב "ואפילו לבני מערבא רמב"ם לבתר דפסקי תפליהו אקב"ו לשמור חקיו היינו תפלין וכל הודמה להם שיש להן גמר לעשייתן כגון תפלין שאין מצותן בלילה וכו' אבל קריאת התורה שאין גמר למצוה לכו"ע אין מצרכין לאחריה. ואל תקשה עלי"י וכו'. וכנראה נשמט קטע זה בהצטק שהיה לפני הבי"י:

ב) בדפוסים קדמונים "הערב" וכו' שטור לקמן שכן צריך לומר: ב"ן בדפוסים מנוחה וליסבון "ולומדי תורתך לשמה" וכנסו צריך"י אבל בגמ' ורא"ש ורפ"י כ"י ליתא: ג) ברמב"ם לפנינו הניסא "הערב" וכו' כמו שכתב ב"י (מאמר מרדכי אות ה): [ד] בתשובות הרשב"א שלפנינו כתוב "ואפילו לבני מערבא רמב"ם לבתר דפסקי תפליהו אקב"ו לשמור חקיו היינו תפלין וכל הודמה להם שיש להן גמר לעשייתן כגון תפלין שאין מצותן בלילה וכו' אבל קריאת התורה שאין גמר למצוה לכו"ע אין מצרכין לאחריה. ואל תקשה עלי"י וכו'. וכנראה נשמט קטע זה בהצטק שהיה לפני הבי"י:

ב) בדפוסים קדמונים "הערב" וכו' שטור לקמן שכן צריך לומר: ב"ן בדפוסים מנוחה וליסבון "ולומדי תורתך לשמה" וכנסו צריך"י אבל בגמ' ורא"ש ורפ"י כ"י ליתא: ג) ברמב"ם לפנינו הניסא "הערב" וכו' כמו שכתב ב"י (מאמר מרדכי אות ה): [ד] בתשובות הרשב"א שלפנינו כתוב "ואפילו לבני מערבא רמב"ם לבתר דפסקי תפליהו אקב"ו לשמור חקיו היינו תפלין וכל הודמה להם שיש להן גמר לעשייתן כגון תפלין שאין מצותן בלילה וכו' אבל קריאת התורה שאין גמר למצוה לכו"ע אין מצרכין לאחריה. ואל תקשה עלי"י וכו'. וכנראה נשמט קטע זה בהצטק שהיה לפני הבי"י:

